

Репортаж із VII Робочої наради з питань апробації та впровадження курсу “КУЛЬТУРА ДОБРОСУСІДСТВА”

Запровадження системного підходу до проведення цілеспрямованої роботи з формування соціальної та громадянської компетентностей, виховання толерантності у широкому сенсі — такий лейтмотив зібрання, що відбулося 21–23 листопада 2019 року в Чернівецькій області (див. фоторепортаж на с. 4 обкладинки). Його організатори — Інформаційно-дослідний центр “Інтеграція та розвиток” (ІДЦ), МОН України, Посольство Королівства Норвегії в Україні. Участь у заході взяли експерти з миротворчої освіти міжнародної мережі громадських організацій “Глобальне партнерство із запобігання збройним конфліктам” (GPPAC), автори програм з курсу “Культура добросусідства” (“КД”) для закладів дошкільної освіти, початкової та основної школи, для роботи з батьками, педагогічної практики, що впроваджують курс у різних регіонах нашої держави, представники МОН України, ОІППО, громадських організацій, преси.

Пленарне засідання відкрила кандидат психологічних наук, конфліктологиня **Ірина Брунова-Калісецька**. Вона привітала присутніх, представила іноземних гостей і коротко окреслила план роботи впродовж трьох днів. Доповідачка звернула увагу на те, що час проведення цього річної наради збігається з двома важливими в історії України датами: 21 листопада — День Гідності і Свободи, 23 листопада — День пам’яті жертв Голодомору. Це в певній мірі символічно, адже курс “Культура добросусідства” спрямований на ознайомлення дітей з історією нашої держави, формування у них бачення свого місця в сьогоденні й у майбутньому країни.

Головний спеціаліст Відділу змісту освіти, мовної політики та освіти національних меншин МОН України **Раїса Євтушенко** відзначила важливу роль курсу “КД” у вихованні юних патріотів, свідомих громадян України, прищеплення їм толерантного ставлення до оточення й формування вміння співпрацювати, що нині є особливо цінним. Саме партнерські стосунки і вміння взаємодіяти допомагають налагодити співжиття і в межах держави, і на міжнародній арені.

Від імені Посольства Королівства Норвегії учасників зібрання привітав радник з питань співробітництва та розвитку **Петтер Баук**. Він відзначив важливість підтримки курсу “КД” з боку МОН і акцентував увагу на тому, що його зміст сприяє демократизації

суспільства, а саме це — найдієвіший інструмент реформування освіти. Під час відвідування багатьох освітніх закладів у різних регіонах України доповідач мав змогу спостерігати прояви демократичних поглядів дітей у ставленні до однолітків, які мають певні фізичні вади, належать до різних етнічних груп, сповідають різні релігії. Повага до прав людини, на думку пана Баука, є основоположною ідеєю курсу — її треба закладати дітям з раннього дитинства, тому надзвичайно важливо, що курс “КД” широко впроваджують у дошкільних закладах України.

Доктор педагогічних наук, головний консультант Міністерства освіти Республіки Молдови **Алла Нікітченко** розповіла про багаторічну співпрацю з представниками міжнародної мережі громадських організацій “Глобальне партнерство із запобігання збройним конфліктам”. Завдяки такій діяльності впродовж останніх дев’яти років курс “КД” вдалося впровадити у багатьох школах Молдови і навіть у Придністровському регіоні. Це дуже важливо, — підкреслила доповідачка, — адже добрий сусід потрібен усім і всюди.

З привітанням від регіональних керівників освітньої сфери до присутніх звернулася в. о. директора ІППО Чернівецької області **Тамара Богачик**. За її словами, Буковина — це Європа в ніятюрі, адже тут проживають представники багатьох

Обмін комплектами навчальних посібників між регіональними представниками з впровадження курсу “КД”

Унаочнення поняття “колообіг води в природі” учасниками сесії, присвяченої роботі НУШ

національностей: українці, румуни, молдавани, росіяни, поляки, євреї, німці, білоруси та ін. Незважаючи на таке етнічне розмаїття між жителями краю не виникає конфліктів на національному ґрунті. Прищеплювати толерантне ставлення дітей одне до одного покликаний, на думку доповідачки, і курс “КД”, який кілька років поспіль упроваджують педагоги Чернівецької області. Важливим набуттям учителів є також широке інтегрування матеріалів курсу в інші навчальні дисципліни.

Очільниця групи розробників курсу “КД”, кандидат історичних наук **Маргарита Араджионі** подякувала донорам проєкту, прозвітувала про досягнення в упровадженні курсу в 2019 році й окреслила плани творчої групи на 2020 рік. Серед важливих здобутків доповідачка назвала такі:

- презентація курсу “КД” у Дніпрі, Вінниці, Луцьку, Миколаєві, Полтаві, Рівному, Хмельницькому, Чернігові;
- навчання 136 педагогів ЗДО із дев’яти областей для впровадження програми “Український віночок”; 25 педагогів Одещини для викладання годин спілкування “Я. Ми. Країна”; 84 педагогів із 12 областей для здійснення навчання дорослих членів родин за програмою “Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно”;
- залучення до фінансування видання матеріалів курсу, окрім держави і зарубіжних донорів, місцевих громад;
- огрифування МОН України всіх посібників курсу;
- адаптування програми курсу “КД” до програми НУШ, розробленої творчою групою під керівництвом Романа Шияна.

Родзинкою зібрання став обмін комплектами навчальних посібників між регіональними представниками творчої групи з упровадження курсу “КД”.

З найкращими світовими практиками в освіті педагогів, розвитку освітніх програм та інтеграції учасників зібрання ознайомила експертка з миротворчої освіти ГО “Глобальне партнерство із запобігання збройним конфліктам” **Дженніфер Баттон** (США). Одним з напрямів діяльності шкіл на шляху запобігання конфліктам доповідачка назвала розвиток емоційного інтелекту учнів і педагогів. Людина, яка вміє сприйняти чужі емоції, зрозуміти їх і пропустити крізь себе, не стане завдавати болю іншим людям. Важливо формувати у педагогів, батьків і дітей уміння керувати своїм гнівом, уміння знаходити способи порозумітися. Оскільки діти добре засвоюють і наслідують моделі поведінки дорослих, педагог має демонструвати учням відповідні приклади. Так, учитель, що ставиться добре, з увагою і підтримкою до дітей з різних етнічних груп, спонукає своїх учнів до такої самої поведінки. Ще один напрям формування позитивних стосунків у колективі — повідомлення батьків про досягнення дітей. Обов’язково слід підтримувати дитину в її добрих намірах, заохочувати робити щось приємне, тож коли вчитель надає добрим справам розголосу, це стимулює учня і далі діяти в такому самому напрямі.

Наступним етапом зібрання стала робота педагогів у творчих групах за різними напрямами. На сесіях іноземні гості презентували досвід міжкультурної освіти, тренери курсу “КД” висвітлювали різні аспекти викладання цієї навчальної дисципліни у закладах дошкільної та загальної середньої освіти; на кількох локаціях учасники наради вивчали особливості роботи з батьками учнів з поліетнічних спільнот.

Це далеко не повний перелік тем, які було розглянуто в межах роботи наради. Хотілося б привернути увагу читачів до питання, яке нині у ході реформування освіти набуло особливої актуальності — інтеграція. Оскільки курс “КД” від початку позиціонувався як інтегрований, то в умовах реформування школи автори змогли легко адаптувати його до чинної програми НУШ, посиливши природничу, технологічну і математичну складові. Нині програма “Культура добросусідства” для НУШ (схвалена 07.06.2019 відповідним листом МОН України) рекомендована як регіональний варіант інтегрованого курсу “Я досліджую світ”, а також для проведення ранкових зустрічей і годин спілкування.

Розробники курсу запрошують усіх охочих долучитися до розвитку в Україні по-справжньому демократичної освіти, у центрі якої стоїть дитина, урахування її особистісних особливостей і повага до її потреб, формування екологічної свідомості й природоохоронної поведінки юних громадян нашої багатонаціональної держави. Набуті ними навички міжкультурної комунікації стануть запорукою побудови вільної, незалежної і мирної країни. ●

Підготувала **Оксана ПРОЦЕНКО**

Поспішайте передплатити “Учитель початкової школи” на 2020 рік

Заощадьте до **20%** — оформіть передплату
на сайті upsh.com.ua

Відкрийте дітям світ разом із журналами
“УПШ” та “Джміль”

Індекси для передплати
на пошті:

89869 журнал “УПШ”

68604 комплект “УПШ” + “Джміль”

Якщо маєте запитання,
телефонуйте:
067-504-50-22,
або звертайтеся на e-mail:
books@dvsvit.com.ua

